

Felvételi eredmények

Több mint tíz éve, így április hónap derekán az Egyetem Számítógéppont szerkesztésében mindig megjelenik a „Középiszkolák felvételi vizsgaeredményei a felsőoktatási intézményekben” című könyv. Az idei 542 oldalas kiadvány az 1975/76. tanév végén érettségizett, és a felsőoktatási intézmények nappali tagozatára jelentkezett, 1976. év júniusában felvételi vizsgát tett tanulók felvételi eredményeit tartalmazza — iskolánkénti lebontásban.

Az értékelésnél, elemzésnél nem hagyhatók figyelmen kívül az egyes iskolák helyi viszonyai, külső és belső körülményei, ez utóbbin belül például a szaktanári ellátottság, a tanulók száma, az érettségiző osztályok színvonala, az iskola profilja, a tanulók szociális összetétele stb., s nem utolsósorban az, hogy melyik felsőoktatási intézménybe kérték felvételüket. Ez utóbbival kapcsolatban: a tudományegyetemeken, de különösen a bölcsészkarok egyes szakjain a néhol 8 vagy tízszeres túljelentkezés miatt 18 vagy annál magasabb pontszámmal „nem felelt meg” minősítéssel utasítottak el vizsgázókat, ezzel szemben az egyes főiskolákon az egyes karokon már 13, vagy 12 pont is elég volt a felvételhez. Megfelelt az a tanuló, aki a felvételhez szükséges pontszámot elérte. Ez már nagymértékben túlkörözi az iskola eredményességét, ugyanis ezek közül — a meghatározott felvételi keretszám miatt — nagy számban utasítanak el felvételt tett fiatalokat „helyhiányban”. Mindezen nehézségek ellenére azonban izgalmas és tanulságos az egyes iskolák számára a kiadvány tanulmányozása, mert — idézve a szerzőket: „Ha egy iskola *egy* vagy *néhány* tanulója jól vagy rosszul szerepel a felvételi vizsákon, az lehet véletlen; az azonban már nem tekint-

hető annak, ha egy iskola igen sok tanulója ér el *na-gyon jó*, vagy *nagyon rossz* eredményt.” Kár, hogy az adatok nem tükrözik az *idén sem a fellebbezések után felvett tanulók arányát*, mert ez tovább növelné még a felvettek százalékos arányszámát. Ugyancsak nem tartalmazza a kiadvány az *idén sem* — és ezt

is sajnáljuk — a Testnevelési Főiskolára, a Katonai Főiskolára és a Művészeti Főiskolára jelentkezett tanulók vizsgaeredményeit. Mindezek előrebocsátása után kimentés formájában közzétesszük a szegedi iskolák eredményeit, jelezve az érettségizők, a felvételi vizsgát tett, a megfelelték és a felvettek számát.

Iskola neve	Érettségizők száma	Vizsgázók száma	Megfelelték		Felvettek	
			száma	%-ban	száma	%-ban
Bebrits Lajos Vasútforgalmi Szakközépiskola	149	23	8	34,0	8	34,0
Élelmiszeripari Szakközépiskola	27	8	4	50,0	4	50,0
Építőipari Szakközépiskola	94	39	19	48,0	19	48,0
Gépészeti Szakközépiskola	116	32	23	71,0	23	71,0
Kliss Ferenc Erdészeti és Mezőgazdasági Szakközépiskola	73	28	14	50,0	13	46,0
Kőrössi Közgazdasági Szakközépiskola	63	14	5	33,0	1	7,0
Közigazdasági Szakközépiskola	69	11	6	54,0	5	45,0
Radnóti Miklós Gimnázium	199	159	118	74,0	97	61,0
Róza Ferenc Keresk. és Közl. Szakközépiskola	104	20	10	50,0	10	50,0
Ságvári Endre Gimnázium	135	110	71	64,0	60	54,0
Textilipari Szakközépiskola	40	8	4	50,0	4	50,0
Tisza-parti Gimn. és Szakközépiskola	102	36	15	41,0	10	27,0
Tömörkény István Gimnázium és Szakközépiskola	164	66	38	58,0	31	46,0

Befejezésül pedig nézzük az országos átlagot! Érettségizett: 45 784 tanuló. Vizsgázott: 20 546. Megfelelt: 11 154 (54,3%). Felvételt nyert: 9365 (45,6%). Külföldi ösztöndíjra felvettek 383 tanuló. A vizsgázók 54,5 százaléka, a felvettek 57,9 százaléka volt fizikai dolgozó szülők gyermeke. A kiadvány adatainak ösz-

szervezéséből kitűnik, hogy a szakközépiskola nélküli (tehát tiszta profilú) gimnáziumok között a szegedi Radnóti gimnázium országosan a három legjobb iskola egyike a felvételi eredményekben. A szakközépiskolák átlagában ugyancsak a legjobbak között van a szegedi Déry Miksa Gépészeti Szakközépiskola.

Pásztorélet Tápén

Tápén nem volt pásztorviselet. Azért nem, mert itt mindig sokgyermekes embert fogadott föl az előjáróság a kihajtás idejére, akik télidőn erdőt vágni, meg a gazdagabbakhoz napszámra jártak. Tehát nem tekinthető a pásztorélet egyetlen családnál sem olyan főfoglalkozásnak, mint más tájon, ahol télen — nyáron csak a rájuk bízott állatokkal foglalkoztak a pásztorok. A sok gyerekre meg azért volt szükség, mert a kihajtás első napjaiban a megrémült, elsőre kicsapott jószágokkal pár ember alig boldogult. Később, amikor helyreállt a csorda, vagy a ménős, a pásztor a gyerekekre bízta a kihajtást, a legelőt, ő meg vályogot vert, hogy pénzt keressen.

A pásztorok tehát végig haladtak a falun a jószágokért, de a teheneket ki kellett hajtani a Bikaház melletti Gyöpre. Ott volt a gyülekező a Csordakútnál, amibe mindig friss vizet húzott a csordás, meg a bikás. Innen hajtották föl a Csordahajtóra a teheneket a Sziliszékre, itt legeltek a lovak és a csikók is. Amíg a teheneket, borjúkat külön pásztor egymástól elkülönítve legeltette, addig a lovak és a csikók egy ménőse kerültek, amiket az utóbbi időben a helybéli cigánycsaládok őriztek. (Meg kell jegyezni, hogy ezek a cigánycsaládok közben úgy eltápaiasodtak, hogy mára semmiféle megkülönböztetés miatt nem kell szegyenkeznük: rendes, tiszta, becsületes munkás emberek, s ami a legszembeszökőbb, idegen cigánycsaládok letelepedését, főként ha rossz híreik, nem engedik.)

A pásztorok mellett állatgyógyítással, megbízható árutovábbítással és a helybéli hentesek mellett munkájukkal keresték meg a család mindennapi kenyerét. A 30-as években kecskefalka is legelt Bugri Pali utorja őrzetében a mai Piac téren és környékén, a Kisgyőp meg a birkák legelője volt. A különböző állatcsoportoknak nemcsak a legelőhelyük, hanem azon belül a járásuk is meg volt, amit a pásztorok szépen sorba legeltettek. A Nagylegélőn — Sziliszék, Kerekgyőp — ásott kutaknál deleltek a tehenek, a lovak, ahol erős ágasok szolgálták dörgölődjának. A pásztorfeleségek is ide hozták delente az égytálalás ebédet: krumpilipaprikást, máskor meg bab-

gulyást, vagy éppen krumplicsalád, mely a pásztorokdalal egyidőben gazdaembereknél vállalt kukoricakapálást. De mindenkor a legelőhöz közel eső parcellát vállalták, félszemükkel a legelőző jószágokat figyelték. Gyakran megesett, hogy a legelőn érte a szaporodás a hasas jószágot. Ilyenkor a pásztor bábáskodott, a gyereket meg hazaugrasztotta a gazdáért, aki kocsihoz jött az újszülöttért. E szolgálatért a pásztor szalonnát, lisztet, vagy pálinkát kapott a gazdától. A pásztor legközelebbi segítőtársa a csász volt. Sokszor csak közösen és igen nagy utánanyargalással menthet-

ték meg a vetést a beleszabadult jószágkártól. Főként viharos időben akadt sok munkájuk.

Tápén a pásztorok, de a császseget se bízták akárkire. Akit erre megválasztottak, annak a falu elöltekintélye lett. Ezért becsülettel kellett ellátnia munkáját, hogy megmaradhason tisztségében. Ma már nincsen kanász, nincsen csordás, se csikós, se másfajta pásztorember Tápén. Az egykori disznólegelő helyén új falurész épült ki, a Nagylegélőn meg egymást érik az olajfűrőtornyok, árnyékukban meg bronzkori temető ásnak a régészek.

Ifj. Lele József

Vásárlói kalauz XII.

Iparcikk kölcsönzése

Ha valamilyen háztartási gépre, hűtőtechnikai készülékre, hangszere, kempingfelszerelésre vagy egyéb eszközre csak átmenetileg van szükségünk, az Iparcikk Kölcsönző és Szolgáltató Vállalathoz fordulunk. Ilyenkor a jog szempontjából nem kölcsön-, hanem bérleti szerződés jön létre: a vállalat a bérbeadó, a hozzá forduló a bérlő. A bérlettel kapcsolatos kérdéseket a Polgári Törvénykönyv szabályozza.

A bérbeadott dolgok karbantartásának és javításának költségeit a vállalat viseli, kivéve, ha a meghibásodást a bérlő okozza (például rendeltetésellenes használat vagy erőszakos beavatkozással). Ezért is fontos, hogy a bérbevetel előtt megvizsgáljuk a bérlet cikkét: annak kifogástalannak és tisztának kell lennie. Ha használat közben kiderül, hogy a tárgynak műszaki hibája van, akkor azt a vállalat köteles kicserélni.

Ha igénybe vesszük a kölcsönző szolgáltatásait, kötelezettséget vállalunk arra, hogy a bérleti díjat időben fizetjük. (Rövid használat idején a fizetés előre történik, hosszabb használat esetén havonta.) Ha a visszavételkor késünk, a késedelem időtartamára já-

ró bérleti díjat utólag fizetjük. A kölcsönzött tárgy szállítási költsége a bérlőt terheli.

A bérleti szerződéssel vállalt kölcsönzött tárgyat tiszta állapotban adjuk vissza. Az előírások szerint a bérlet eszközt csak az használhatja, aki bérbevette. Ha ezt a pontot mégis megszegjük, az anyagi felelősséget akkor is magunk viseljük.

Egyes nagyobb értékű tárgyak kölcsönzésekor a vállalat kiköti, hogy a bérleti szerződés betartásáért a bérlőn kívül még egy személy vállalon felelősséget. Ez a személy a kezes. Ha a bérlő nem teljesíti a szerződésben vállalt kötelezettségeit, a vállalat a kezesétől követelheti például a bérleti díj kifizetését, a szerződészegésből keletkező kára megtérítését.

A vállalat kártérítést követelhet, ha a bérlő rendeltetésellenesen, gondatlanul használja a kölcsön kapott tárgyat; ilyenkor a kártérítés összegében benne van a javítás költsége és a kicserélendő alkatrészek ára. Ha a tárgy elvesz, használhatatlanná válik, akkor a kártérítés összegét a fogyasztói ár és az elhasználódás mértékének figyelembevételével állapítják meg.

Mód van arra, hogy egyes, nagyobb értékű bérlet tárgyakat legalább két évi használat után megvásároljunk a kölcsönzötől. Ilyenkor az OTP áruvásárlási kölcsönakciójának kedvezményeit is igénybe vehetjük.

„Tsak borért is...”

Régi riporterekről

Valamikor megbecsült tagjai voltak a társadalomnak a rigmusfaragó énekmondók, regösök és hegedősök. Attila udvarában tartotta regőseit, minden jóval ellátta őket, de magával is vitte mind a legvéresebb viadalokba, úgy mond „hadd szerezzenek költői materiát”. Priscos Rhetor feljegyezte, hogy Attila lakomáiról sosem hiányoztak a vendégmulattatók. S hogy mennyi volt a honoráriumuk?

„Lantosok és hegedősök, kiknek bor lelkök, Tsak borért is elzöregtetnek [néha szegényök.” Vagyis annyi volt a fizetés, amennyi elűti a rozsdát a torokról.

A regösök és hegedősök a hírlapírókat pótolták a XVI. században. Tagjai műveltek voltak, az események megörökítésénél történelmi hűségre törekedtek. Gazdag udvarokban és a szegényebb nép körében legmegbecsültebb volt Tinódi Lantos Sebestyén. A Fejér megyei Tinódpusztán született 1505-ben, Tolnán és Fehérvárott tanult. A török elleni harcban megsebesült. Később Török Bálintot a törökök elfogták, akkor indult neki és járt az országot, hirdetve gazdája vitéségét. Utoljára a békés Csabán járt, ahol „nagy csomósságban szenved, mivelhogy bort nem adtak önekijé”. Az ország minden részére meghívást kapott, hogy friss híreket halljanak tőle. Szinte riportere

volt a maga korának. Elvándorolt az események színhegyére, és hiteles adatokat költött korszorába. Hívták szepreplésre, hazafias ünnep, lakodalom nélküle nem eshetett jobb körökben. Meghívásait jól értesültségének köszönhet, mert a kőszai hírektől félrevezetett magyarság a valóságot tőle akarta megtudni. Annyira kapós volt, hogy élete vége felé, 1554-ben művei nagy részét kinyomatta Cronica címmel, és ezt küldte szét maga helyett. Főként kora történelmi eseményeit énekelte meg, így Eger várának hősi yedelmét, Buda elestét, Murány, Léva várának bevételét és a szegedi veszedelmet. De versebe szedett külföldről szerzett, mai nyelven szólva: importált híreket is, és néhány „hazai dörgedelmet” a kapzsi magyar urakról. Népszerű hírvívó volt, a főúri palotákban és a cselédkunyhókban egyaránt megjelent híreivel. A többi hírvívó lantos és hegedős eljárt hozzá tanulni és adatokat szerezni. A műveltebbje, a literátus és deák, csavargó módjára barangolta az országot, munkájukért beérték némi szalmával, melyen megpihenhettek, kevés meleg étellel.

Az énekmondó hírvívókat Gutenberg könyvnyomtató „élte meg”. A nyomtatott betű, a papírosra rögzített történetek, dallamok a regőszt megelőző röpködtek szét az országban. A regösök és hegedősök előtt végül már

csak a pletykákra éhesek és szerelmi üzeneteket várók nyitottak kaput. D. G.

A leszerelés utáni munkabérről

M. J.-né szegedi olvasónk fia ügyében kér tájékoztatást. Olvasónk fia a hadsergeből a közeljövőben szerez le és régi munkahelyére kíván visszamenni dolgozni. Fia a hadsergeből szakképzettséget szerzett. Ezzel kapcsolatban arra kíváncsi, mit mond a rendelet a leszerelők munkabérmegállapításáról. Kaphat-e béremelést, vagy csak a régi munkabérré jogosult. Továbbá azt is szeretné tudni, ha fia tovább tanulna, kaphat-e tanulmányi kedvezményt?

A sorkatonai szolgálat viszonylag huzamosabb idejében a hadkötelezettséget teljesítő dolgozó munkahelyén a munkabérek általában emelkednek. Ehhez képest az ismét munkába álló dolgozó nem kerül a kereset szempontjából hátrányos helyzetbe. A leszerelés után ugyanis a bevonulás előtti munkahelyén tovább foglalkoztatott dolgozó munkabéret a vele azonos, vagy hasonló munkakörben bekövetkezett bérrendezésekre, illetőleg bérfejlesztésekre figyelemmel kell megállapítani. Ezáltal a dolgozó a sorkato-

nai szolgálat teljesítése után újból munkába állásakor olyan keresetet érhet el, mintha a sorkatonai szolgálat ideje alatt munkahelyén dolgozott volna. A dolgozó a katonai szolgálat teljesítése során is szerezhet szakképzettséget. Ezt veszi figyelembe a rendelkezés, amely kedvezményként előírja, hogy a sorkatonai szolgálatot követően munkaviszonyba lépő dolgozó munkabérének megállapításánál a katonai szolgálat során szerzett — természetesen a betöltött munkakörének megfelelő — szakképzettséget, illetőleg a dolgozó munkájának elvégzéséhez szükséges szakmai gyakorlatot figyelembe kell venni.

A sorkatonai szolgálat során szerzett szakmai gyakorlatot egyébként a szakmunkásvizsgára bocsájtása szempontjából is el lehet ismerni. További kérdéses a munkajogi szabályok az irányadók. Ezek szerint az esti és levelező tagozaton tanulásra, szakmai tanfolyamokra stb. tanulmányi szerződés köthető, ha az magasabb képesítés elnyerését

biztosítja. Az ilyen képzettség megszerzésére vagy képesítés elnyerésére irányuló tanulmányi szerződés megkötésénél a sorkatonai szolgálatot teljesítettek — azonos feltételek esetén — a leszerelést követően három évig előnyben kell részesíteni. Az a dolgozó tehát, aki a sorkatonai szolgálatból az év első felében szerel le, ebben a tanulmányi szerződéssel kapcsolatos kedvezményben 1980 első felében kezdődő tanévig részesülhet.

További tanulmányi kedvezményt jelent az a rendelkezés is, amely szerint a sorkatonai szolgálatot teljesített dolgozónak a munkaköre elvégzéséhez vagy magasabb munkaköri besoroláshoz szükséges szakmai vizsgái megkönnyítése érdekében az egyébként járó kedvezmények — például kedvező munkabeosztás, az iskola színterjéről függő mértékű fizetett tanulmányi szabadság, illetőleg munkaidő-kedvezmény — mellett kérelmére harminc napot meg nem haladó fizetés nélküli szabadságot kell biztosítani.

Dr. V. M.

Autóbuszos társasutazások

- 1 napos gyulai kirándulás**
május 8-án
Irányár: 178,- Ft/10
- 2 napos utazások:**
- Szeged-Eger-Szárvásvár-Mátraháza**
május 14-15-én
Irányár: 482,- Ft/10
- Budapesti Tavasz Nemzetközi Vásár**
május 21-22.
Irányár: 470,- Ft/10
- Szeged-Baja-Pécs-Harkány-Siklós**
május 28-29-én
Irányár: 430,- Ft/10
- Jelentkezés és felvilágosítás:
Express Utazási Iroda
Szeged, Kigyó u. 3.
Telefon: 11-310, 11-303